

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adroddiad i'r:	Cabinet
Dyddiad y Cyfarfod:	2.5.23
Teitl:	Cynllun Gweithredu y Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg 2022-32 (CSGA)
Pwrpas yr adroddiad:	Derbyn cynnwys y Cynllun Gweithredu ar gyfer y Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg
Er:	Penderfyniad
Portffolio Cabinet ac Aelod Cabinet:	Y Cyngorydd Wyn Thomas, Aelod Cabinet ar gyfer Ysgolion, Dysgu Gydol Oes a Sgiliau

Yn unol ag adran 84 o'r Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 disgwylir i bob Awdurdod Lleol yng Nghymru gyflwyno Cynllun Strategol Addysg y Gymraeg i Lywodraeth Cymru. Mae'r cynllun a luniwyd yn cydymffurfio gyda rheoliadau Cynlluniau Strategol Addysg Gymraeg Llywodraeth Cymru 2019 ac wedi ei fabwysiadu Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg gan Gabinet Cyngor Ceredigion ar 22ain Chwefror 2022. Cymeradwy-wyd y cynllun gan Lywodraeth Cymru ar yr 20 o Orffennaf 2022.

Cynlluniwyd yn strategol ar gyfer y meysydd a ganlyn er mwyn datblygu a chryfhau'r Gymraeg:

- Deilliant 1:** Mwy o blant meithrin/ tair oed yn cael eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg
- Deilliant 2:** Mwy o blant dosbarth derbyn/ pump oed yn cael eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg
- Deilliant 3:** Mwy o blant yn parhau i wella eu sgiliau Cymraeg wrth drosglwyddo o un cyfnod o'u haddysg statudol i un arall
- Deilliant 4:** Mwy o ddysgwyr yn astudio ar gyfer cymwysterau Cymraeg (fel pwnc) a phynciau drwy gyfrwng y Gymraeg
- Deilliant 5:** Mwy o gyfleoedd i ddysgwyr ddefnyddio'r Gymraeg mewn cyd-destunau gwahanol yn yr Ysgol
- Deilliant 6:** Cynnydd yn y ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg i ddisgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol ("ADY") (yn unol â'r dyletswyddau a bennir gan y Ddeddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018)
- Deilliant 7:** Cynnydd yn nifer y staff addysgu sy'n gallu addysgu Cymraeg (fel pwnc) a thrwy gyfrwng y Gymraeg

Yn dilyn ei gymeradwyo, o dan adran 85(7) o Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 rhaid i awdurdodau lleol gymryd pob cam rhesymol i weithredu eu CSGA a pharatoi cynllun gweithredu, a fydd yn cael ei fonitro yn flynyddol ar ffurf adroddiad adolygu.

Mae'r Cynllun Gweithredu yn nodi ble mae'r Awdurdod Lleol arni yn 2022 yn y meysydd hyn, ac yn egluro beth yw'r nod mewn 5 mlynedd a sut mae cyrraedd

hynny. Yn ogystal, nodir y nodau ar ddiwedd oes y Cynllun ymhen degawd. Mae'r Cynllun Gweithredu a gyflwynir yn nodi trosolwg 5 mlynedd o'r gweithdrefnau, a cheir cynllun manylach gweithredol ar gyfer y ddwy flynedd gyntaf yn nodi cyfrifoldebau staff penodol i wireddu'r camau gweithredu angenrheidiol.

Cyflwynwyd y cynllun gweithredu drafft i'r Llywodraeth ar y 23 o Ragfyr 2022. Derbyniwyd cadarnhad ar y 28 o Chwefror 2023 yn nodi bod y camau gweithredu a'r amserlen yn glir a phwrpasol. Mae'r sylwadau a dderbyniwyd wedi eu hymgorffori yn y cynllun gweithredu a gyflwynir. Ystyria Llywodraeth Cymru'r cynllun gweithredu yn ddogfen byw, hyblyg y bydd angen eu diwygio ar hyd y ffordd yn ôl anghenion a datblygiadau lleol. Bydd y cynllun gweithredu yn cael ei fonitro'n dymhorol gan Fforwm y Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg ac is bwylgorau yn ôl yr angen.

Un o'r camau a nodir yn y Cynllun Gweithredu yw cychwyn y broses ymgynghori ar gyfer newid cyfrwng iaith yn y Cyfnod Sylfaen mewn pum ysgol yn y sir. Er mwyn cysoni oed derbyn y pum ysgol cytunwyd yn y CSGA y byddai tair ysgol yn newid eu hoed derbyn i 3 oed, yn hytrach na 4 oed. Yn unol â Chôd Trefniadaeth Ysgolion 2018 mae angen caniatâd Cabinet y Cyngor ar gyfer cychwyn y broses ymgynghori, a bydd papur yn mynd gerbron Cabinet ar 2.5.23. Pe rhoddir caniatâd gan Cabinet yn y cyfarfod hwnnw, anelir at ddilyn yr amserlen a ganlyn o ran y broses statudol o gynnal ymgynghoriad.

30 Mawrth 2023	Pwyllgor Craffu
2 Mai 2023	Cabinet
15 Medi – 30 Hydref 2023	Cyhoeddi Dogfennau Ymgynghori Côd Trefniadaeth Ysgolion 3.4 <i>Rhaid cyhoeddi'r ddogfen ymgynghori ar un o ddiwrnodau ysgol yr ysgol neu'r ysgolion y mae'r cynnig yn ymwneud â hi/nhw, a rhaid rhoi o leiaf 42 o ddiwrnodau i bobl ymateb i'r ddogfen, gydag 20 o'r rhain yn ddiwrnodau ysgol</i>
9 Ionawr 2024	Cabinet Côd Trefniadaeth Ysgolion 3.6 <i>Rhaid i'r cynigydd gyhoeddi adroddiad ar yr ymgynghoriad ar ei wefan neu wefan yr awdurdod lleol perthnasol. Rhaid cyhoeddi'r adroddiad o leiaf pythefnos cyn cyhoeddi hysbysiad statudol</i>
22 Ionawr – 19 Chwefror 2024	Côd Trefniadaeth Ysgolion 4.1 <i>Cyhoeddi notis stadudol</i> <i>Rhaid i'r hysbysiad statudol gael ei gyhoeddi ar ddiwrnod ysgol, ond nid ar ddiwrnod ysgol sy'n cynnwys sesiwn sydd wedi'i neilltuo (yn llwyr neu'n bennaf) i wella safonau addysgu neu arferion rheoli staff yn yr ysgol (diwrnodau hyfforddiant mewn swydd). Rhaid i'r cyfnod gwrthwynebu gynnwys 15 diwrnod ysgol (yn ychwanegol at y diwrnod y cyhoeddir yr hysbysiad). Rhaid cyhoeddi am 28 diwrnod</i>
4 Mehefin 2024	Cabinet Penderfyniad i weithredu ai peidio

**Llesiant
Cenedlaethau'r
Dyfodol:**

**Oes Asesiad Effaith
Integredig wedi ei gwblhau?
Os na, esboniwch pam**

Oes, ar gyfer y Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg

Crynodeb: Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn ei gwneud yn ofynnol i gyrff cyhoeddus ledled Cymru a enwir yn y ddeddf weithio tuag at gyflawni saith nod llesiant, gan gynnwys 'Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu'. Ceir hefyd sail statudol i'r system ar gyfer cynllunio darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg. Mae dyletswydd ar Lywodraeth Cymru i hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg ac i weithio tuag at gyflawni'r nodau llesiant.

Hirdymor: Bydd y cynllun gweithredu'r CySGA 2022-32 Sir Ceredigion yn ddogfen fydd yn nodi'r camau i gyflawni'r camau gweithredu o fewn y cynllun gyda'r nod o gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg erbyn 2032 o fewn y sir. Bydd targedau byr a hir dymor a chamau gweithredu pendant yn y byr a'r hir dymor wedi eu nodi dros y cyfnod

Cydweithio: Bydd cydweithio rhwng partneriaid a rhan-ddeiliaid yn greiddiol i'r cynllun. Y cydweithio pennaf fydd rhwng swyddogion yr awdurdod a'r ysgolion a'u cyrff llywodraethol. yn ogystal â rhieni drwy ymgynghoriadau lleol (Deilliant i a 2)

Cynnwys: Bydd rhan-ddeiliaid a phartneriaid yn cael eu cynnwys ar hyd y cyfnod cynllunio ac unrhyw gyfnodau ymgynghori

Atal: Bydd y dulliau gweithredu fydd yn atal unrhyw broblemau allai godi neu waethygu drwy gyfnod y cynllun, wedi eu nodi ynddo.

Integreiddio: Yn ei hanfod mae'r cynnig am gefnogi dyhead Cyngor Sir Ceredigion i gryfhau sefyllfa'r Gymraeg drwy ei Strategaeth Iaith. Mae'r cynnig hefyd yn cefnogi Amcanion Strategol y Cyngor a Strategaeth Miliwn Siaradwyr 2050 Llywodraeth Cymru.

Argymhellion:

Bod y Cabinet yn cytuno:

- i. i fabwysiadu Cynllun Gweithredu'r Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg ar gyfer 2022-2032, a'i weithredu o ddechrau tymor yr Haf 2023, a'i adolygu'n flynyddol
- ii. i'r Cynllun Gweithredu yn cael ei fonitro drwy gyfrwng cyfarfodydd Fforwm Iaith y CSGA a phwyllgor Dyfodol Dwyieithog
- iii. i'r adroddiad blynyddol ar gynnydd yn erbyn Cynllun Gweithredu Cynllun Strategol Addysg y Gymraeg yn cael ei gyflwyno i'r Fforwm Iaith, pwyllgor Dyfodol Dwyieithog, Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau sy'n Dysgu ac i'r Cabinet
- iv. yn unol â'r Côt Trefniadaeth Ysgolion, bod yr Awdurdod Lleol yn cychwyn ar y broses ymgynghori statudol o newid cyfrwng iaith yn y Cyfnod Sylfaen yn ysgolion Comins Coch, Llwyn yr Eos, Padarn Sant, Plascrug a Chei Newydd;
- v. bod yr ymgynghoriad parthed newid oed derbyn mewn tair ysgol sef Comins Coch, Padarn Sant a Chei Newydd yn cychwyn ar 15fed Medi 2023.

Rheswm / Rhesymau dros y penderfyniad:

I gydymffurfio gyda Adran 84 o'r Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 a rheoliadau Cynlluniau Strategol Addysg Gymraeg Llywodraeth Cymru 2019

Trosolwg a Craffu:

Trafodwyd yr argymhellion ym mhwyllgor Craffu a throsolwg Craffu ar 30.3.23

Fframwaith Polisi:

Adran 84 o'r Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 a rheoliadau Cynlluniau Strategol Addysg Gymraeg Llywodraeth Cymru 2019

Amcanion Llesiant Corfforaethol:

Darparu'r Gorau mewn Bywyd a chaniatáu i bobl o bob oed i ddysgu

Goblygiadau Cyllid a Chaffael:

Oddi fewn i gyllideb adrannol

Goblygiadau cyfreithiol:

Adran 84 o'r Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 a rheoliadau Cynlluniau Strategol Addysg Gymraeg Llywodraeth Cymru 2019

Goblygiadau staffio:

Ddim yn berthnasol

Goblygiadau eiddo / asedau:

Ddim yn berthnasol

Risg(iau):	Ddim yn berthnasol
Pwerau Statudol:	Adran 84 o'r Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 a rheoliadau Cynlluniau Strategol Addysg Gymraeg Llywodraeth Cymru 2019
Papurau Cefndir:	Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg 2022-2032
Atodiadau:	Atodiad A- Cynllun Gweithredu pum mlynedd y Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg
Swyddog Arweiniol Corfforaethol:	Meinir Ebbsworth, Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Ysgolion a Diwylliant
Swyddog Adrodd:	Meinir Ebbsworth, Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Ysgolion a Diwylliant
Dyddiad:	4.4.23

Cyngor Sir
CEREDIGION
County Council

Caru Love
Ceredigion

Cynllun Gweithredu'r Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg

Trosolwg 5 mlynedd

Cynnwys

Nodiadau Cefndirol	2
Deilliant 1: Mwy o blant meithrin/3 oed yn cael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg	3
Deilliant 2 : Mwy o blant dosbarth derbyn/5oed yn cael eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg.....	5
(Targed ar ddiwedd y 10 mlynedd holl blant y dysgu Sylfaen yn derbyn addysg cyfrwng Cymraeg).....	5
Deilliant 3: Mwy o blant yn parhau i wella eu sgiliau Cymraeg wrth drosglwyddo o un cyfnod o’u haddysg statudol i un arall.	6
Deilliant 4: Mwy o ddysgwyr yn astudio ar gyfer cymwysterau Cymraeg (fel pwnc) a phynciau drwy gyfrwng y Gymraeg.	7
Deilliant 5: Mwy o gyfleoedd i ddysgwyr ddefnyddio’r Gymraeg mewn cyd-destunau gwahanol yn yr ysgol	8
Deilliant 6: Cynnydd yn y ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg i ddisgyblion ag Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY)	10
Deilliant 7: Cynnydd yn nifer y staff addysgu sy’n gallu addysgu Cymraeg (fel pwnc) a thrwy gyfrwng y Gymraeg.....	11

Nodiadau Cefndirol

Yn dilyn derbyn ein Cynllun Strategol y Gymraeg yn ddiweddar, rydym wedi llunio’r ddogfen hon er mwyn hwyluso’r broses o weithredu hanner cyntaf y cynllun. Mae rhai camau gweithredu yn rhai hir dymor ac yn barhaus ac eraill yn benodol o ran amserlen. Isod ceir gweld y camau cynnar sydd wedi eu sefydlu ers mis Medi 2022. Mae’r camau hyn yn allweddol i weithredoedd y cynllun gweithredu.

- creu trosolwg a chynllun gweithredu fesul deilliant am ddwy flynedd
- Ail-sefydlu fforwm a phenodi cadeirydd
- Sefydlu is bwyllgorau i drafod y cynlluniau gweithredu drafft
- Creu amserlen i’r cyfarfodydd dros y ddwy flynedd gyntaf.
- Apwyntio aelod o staff am ddwy flynedd i hwyluso a chyd-lynu gwaith y 5 ysgol gynradd trosiannol

Byddwn yn monitro’r gweithredoedd a’r cynllun trwy ein fforwm a hynny yn dymhorol.

Deiliant 1: Mwy o blant meithrin/3 oed yn cael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg

Blwyddyn 1 2022-23	Blwyddyn 2 2023-24	Blwyddyn 3 2024-25	Blwyddyn 4 2025-26	Blwyddyn 5 2026-27
1.1/1.2/1.3/1.8/1.9/1.10 Gwella sgiliau gwarchodwyr unigol Gofal Plant gan eu cefnogi i fynychu cyrsiau dysgu a gloywi iaith Gofal Plant – pob gofal plant – gwarchodwyr/ meithrinfeidd dydd/ gofal cofleidiol i ehangu darpariaeth Cyfrwng Cymraeg – gan ffocysu ar gylch Aberystwyth. Cynlluniau penodol ac adnoddau.				
1.9 Rhaglen hyfforddiant/Gloywi iaith 1.10 Trochi 1.16 Asesiad digonolrwydd yn cryfhau ac ehangu darpariaeth	Asesu defnydd ac effaith yr adnodd gan dderbyn adborth ar ffurf holiaduron cyn ac ar ôl gweithredu. Mireinio yn ôl y galw. Rhaglen wedi ei llunio a'u rhannu gyda gwarchodwyr a sefydliadau gofal plant. Cynnig hyfforddiant ar fethodoleg Trochi fel Dysgu Proffesiynol. Asesu defnydd ac effaith yr adnodd gan dderbyn adborth ar ffurf holiaduron cyn ac ar ôl gweithredu. Mireinio yn ôl y galw.			
1.4/1.11 Sefydlu partneriaeth Colegau Addysg bellach efo'r Mudiad Meithrin er mwyn ehangu gweithlu cyfrwng Cymraeg yn y sector gofal plant. Prentisiaethau Mudiad Meithrin.	Sicrhau bod aelod o'r Coleg a'r Mudiad Meithrin yn aelodau gweithredol o'r fforwm.			
1.5/1.6 Paratoi Ymgynghoriad 1 – Newid cyfrwng x5 ysgol Comins Coch, Padarn Sant/Cei Newydd, Plascrug a Llwyn yr Eos Ymgynghoriad 2 – Dosbarth Meithrin – x 3 ysgol Comins Coch, Padarn Sant/Cei Newydd Penodi Athrawes Cefnogi'r Gymraeg i gydlynu'r gwaith	Cynnal ymgynghoriad Hydref 2023 a chynllunio tuag at y gweithredu yn unol â'r ymatebion Holi am ganiatâd Cabinet ar gyfer mynd i ymgynghoriad ym Mai 2023 Ymgynghoriad 1 – Newid cyfrwng x5 Comins Coch, Padarn Sant/Cei Newydd, Plascrug a Llwyn yr Eos	Gweithredu yn dilyn yr Ymgynghoriad 1 Newid cyfrwng x5 Meithrin Medi 2024 Ymgynghoriad 2 – Dosbarth Meithrin – Comins Coch, Padarn Sant/Cei Newydd	Darpariaeth Cyfrwng Cymraeg – Derbyn	Darpariaeth Cyfrwng Cymraeg – Blwyddyn 1

	Ymgynghoriad 2 – Dosbarth Meithrin – Comins Coch, Padarn Sant a Chei Newydd			
1.7 Swyddog ychwanegol cefnogi ysgolion trosiannol i gydweithio gyda Dechrau'n Deg – Penparcau a'r tîm i gefnogi'r gwaith	Rhaglen wedi ei llunio a'u rhannu gyda gwarchodwyr a sefydliadau gofal plant. Cynnig hyfforddiant ar fethodoleg Trochi fel Dysgu Proffesiynol. Asesu defnydd ac effaith yr adnodd gan dderbyn adborth staff Dechrau'n Deg Penparcau a'r swyddog. Mireinio yn ôl y galw.			
1.12/1.13 Paratoi - Ysgol Dyffryn Aeron – ysgolion Newydd – plant 3 oed Cyfrwng Cymraeg -	Paratoi - ysgol Dyffryn Aeron – ysgolion Newydd – plant 3 oed cyfrwng Cymraeg	Ysgol Dyffryn Aeron – ysgolion Newydd – plant 3 oed cyfrwng Cymraeg	Yn weithredol – ymgyrch farchnata'r Ysgol – cyd weithio efo Mudiad Meithrin /Gofal Plant	
1.14 Plant cyn 2-3 oed ehangu'r ddarpariaeth– 'Sefydlu a Symud' a'r tîm Gofal Plant gan ganolbwyntio ar gylch Aberystwyth yn benodol				
1.15 Gwefan Cyngor Sir Ceredigion – manteision y Gymraeg – cydweithio rhwng yr adran addysg a gofal plant. Rhannu Byw a Bod llyfryn gwybodaeth gyda Mudiad Meithrin /Gofal Plant				
1.17/1/18 Prosesau mewnol – gwybodaeth Clic a Derbyniadau	Gweithredol erbyn derbyniadau Pasg			
1.19 Darpariaeth grwpiau chwarae. Parhau i gefnogi grwpiau penodol- cynyddu darpariaeth gan rannu gwaith digidol y tîm Cydweithio efo Mudiad Meithrin,/Cylch Ti a Fi, Canolfannau Teulu/Dechrau'n Deg yn enwedig yng nghylch Aberystwyth				

Deiliant 2 : Mwy o blant dosbarth derbyn/5oed yn cael eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg.
(Targed ar ddiwedd y 10 mlynedd holl blant y dysgu Sylfaen yn derbyn addysg cyfrwng Cymraeg)

Blwyddyn 1 2022-23	Blwyddyn 2 2023-24	Blwyddyn 3 2024-25	Blwyddyn 4 2025-26	Blwyddyn 5
2.1/2.2/2.3 Cefnogi'r ymgynghoriad (D1) Dosbarth Meithrin	Cynnal y broses ymgynghori Ymgynghoriad Dosbarth Meithrin yn cyd redeg Cynnal ymgynghoriad Hydref 2023 a chynllunio tuag at y gweithredu yn unol â'r ymatebion Holi am ganiatâd Cabinet ar gyfer mynd i ymgynghoriad ym mhwylgor Mai 2023. Ymgynghoriad 1 – Newid cyfrwng x5 Comins Coch, Padarn Sant,Cei Newydd, Plascrug a Llwyn yr Eos Ymgynghoriad 2 – Dosbarth Meithrin – Comins Coch, Padarn Sant a Chei Newydd	Gweithredu yn dilyn yr Ymgynghoriad 1 Newid cyfrwng x5 Meithrin Medi 2024 Ymgynghoriad 2 – Dosbarth Meithrin – Medi 2024 Dosbarth Meithrin yn weithredol	Dosbarth Derbyn	Blwyddyn 1
2.11 Yn sgil derbyn grant estyniad ysgol Gymraeg Aberystwyth – lle i 28 o ddisgyblion ychwanegol ar yr oed cynradd – athrawes a chynorthwydd i'r Ganolfan Iaith	Amserlen adeiladu Cefnogi athrawon yn dysgu trwy gyfrwng y Gymraeg am y tro cynaf	Yn sgil derbyn grant estyniad ysgol Gymraeg Aberystwyth – lle i 28 o ddisgyblion ychwanegol ar yr oed cynradd Apwyntio athrawes a chynorthwydd i'r Ganolfan Iaith	Derbyn Plant Blwyddyn 2 i'r dosbarth hwyrddfyodiad/gloywi	

Deiliant 3: Mwy o blant yn parhau i wella eu sgiliau Cymraeg wrth drosglwyddo o un cyfnod o'u haddysg statudol i un arall.

Blwyddyn 1 2022-23	Blwyddyn 2 2023-24	Blwyddyn 3 2024-25	Blwyddyn 4 2025-26	Blwyddyn 5 2026-27
3.7 Categori Ysgolion – creu cynllun gweithredu o ran symud yr ddarpariaeth dros y 5 mlynedd nesaf. Apwyntiad Athrawes Cefnogi'r Gymraeg newydd i hwyluso'r gwaith dros ddwy flynedd.	Gweithredu cynlluniau gweithredu Ysgolion cynradd ac Uwchradd Monitro cynnydd y Cynlluniau Gweithredu gan ymateb i unrhyw heriau Gosod a monitro targedau ymarferol yn rhan o'r cynlluniau gweithredu.			
3.1 - 3.5 - 3.7 Cynyddu'r dilyniant a'r niferoedd sydd yn astudio ar gyfer cymwysterau Cyfrwng Cymraeg -Cynnal awdit o'r ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg bresennol a chreu cynlluniau gweithredu.	Parhau sgysiau cyrff Llywodraethol/cefnogaeth	Gweithredu ar sgysiau cyrff Llywodraethol. Ymgynghoriadau yn unol â hynny.		
3.2 Cynnydd canrannol yn y dilyniant o CA2 i CA3 yn Cylch Aberystwyth –	Targedu'r disgyblion bl 5 a 6 cynradd i drosglwyddo i addysg Gymraeg gan greu cwrs a darpariaeth Carlam.	Defnyddio adeilad pwrpasol estyniad Ysgol Gymraeg Aberystwyth.	Defnyddio adeilad pwrpasol estyniad Ysgol Gymraeg Aberystwyth.	Defnyddio adeilad pwrpasol estyniad Ysgol Gymraeg Aberystwyth.
				3.3 Adeiladu ar y sail gadarn a goswyd yn y Cyfnod Sylfaen fel bod disgyblion 7-11 oed yn parhau i ddatblygu eu medrau ieithyddol
3.4 Cefnogi Mathemateg a Gwyddoniaeth cyfrwng Cymraeg	Cefnogi'r ysgolion ddarparu cefnogaeth a hyfforddiant ac unrhyw adnoddau.			
3.8 Dechrau sgysiau cefnogaeth gydag ysgol Categori 1	Cefnogaeth i lunio'r cynllun gweithredu gan athrawes Cefnogi'r Gymraeg.	Monitro'r cynllun gweithredu ac ymgynghori at ddatblygu ar hyd y continwmm.		

Deiliant 4: Mwy o ddysgwyr yn astudio ar gyfer cymwysterau Cymraeg (fel pwnc) a phynciau drwy gyfrwng y Gymraeg.

Blwyddyn 1 2022-23	Blwyddyn 2 2023-24	Blwyddyn 3 2024-25	Blwyddyn 4 2025-26	Blwyddyn 5 2026-27
4.1 - 4.2 Parhau gyda'r dilyniant ieithyddol presennol ar draws y sir				
4.3 Trosglwyddiad o'r ysgol Gynradd i'r uwchradd yng nghylch Aberystwyth		Monitro targedau trosglwyddo CA2/3		
4.4 Hyfforddiant gloywi iaith ar gyfer athrawon di-hyder				
4.5 - 4.6 cefnogi ysgolion gyda'r newidiadau yn sgil Cwricwlwm i Gymru efo'r Gymraeg o fewn y Maes Dysgu a Phrofiad Llythrennedd, iaith a Chyfathrebu. Cefnogi ar lefel ysgol gyda chefnogaeth benodol o ran cynllunio darpariaeth ac addysgeg yn bennaf trwy gefnogaeth Cydlynedd Cwricwlwm i Gymru a Thim Athrawon Cefnogi'r Gymraeg Hyrwyddo Gwaith Ysgol i Ysgol Sefydlu rhwydweithiau clwstwr er mwyn sicrhau dealltwriaeth gytûn o egwyddorion cynnydd Sicrhau bod y cynllun gweithredu yn sgil categoreiddio yn arwain ysgolion ar hyd gontinwmm ieithyddol gadarn ac uchelgeisiol		Parhau i gydweithio gyda Phartneriaeth o ran rhwydwaith Penaethiaid Adrannau Cymraeg Uwchradd		
4.7 Yn sgil categoreiddio cynnig cefnogaeth i ysgolion i gynyddu darpariaeth o bynciau cyfrwng Cymraeg				
		4.8 Cydweithio gydag ysgolion i sicrhau bod Cymraeg yn cael ei gynig fel pwnc safon Uwch yn unol â chanfyddiadau ymgynghoriad ôl 16.		
4.9 Cydweithio gydag ysgolion i hyrwyddo manteision astudio'r Gymraeg fel pwnc ymhlith disgyblion a rhieni/gofalwyr. Rhannu a Defnyddio adnoddau cenedlaethol				

Deiliant 5: Mwy o gyfleoedd i ddysgwyr ddefnyddio'r Gymraeg mewn cyd-destunau gwahanol yn yr ysgol

Blwyddyn 1 2022-23	Blwyddyn 2 2023-24	Blwyddyn 3 2024-25	Blwyddyn 4 2025-26	Blwyddyn 5 2026-27
5.1 Swyddog Hyrwyddo'r Gymraeg Mewn Addysg i arwain ar waith y Siarter Iaith ac i gydweithio gydag amrywiaeth o ran-ddeiliaid gyda'r nod penodol o annog defnydd o'r Gymraeg yn anffurfiol ymysg disgyblion Ceredigion.				
5.2 Ymgyrch Hyder - Swyddog Hyrwyddo'r Gymraeg i gydweithio gyda'n ysgolion uwchradd yn benodol	Sefydlu gweithgor i gyd drafod y syniad ac edrych ar wahanol opsiynau. Gosod cynllun	Dechrau ar y gwaith	Parhau gyda'r gwaith	Adolygu'r cynllun
5.3 Llunio holiadur fel gwaelodlin i'r uchod i'w chwblhau gan ddisgyblion ysgolion uwchradd y sir o ran hyder a chanfyddiad.	Paratoi yn rhymor Haf 2023 Medi 2023 yn rhyddhau	Ionawr dadansoddi a chreu cynllun gweithredu	Paratoi yn rhymor Haf 2025 Medi 2025 yn rhyddhau	Ionawr dadansoddi a chreu cynllun gweithredu
	5.4 Bod o mwyafrif helaeth o glybiau ôl ysgol yn cynnig darpariaeth Cymraeg yn bennaf dros gyfnod y cynllun hwn.	Casglu data ac adrodd ar gynnydd		
5.5 Cydweithio o fis Medi 2022 ymlaen gydag Ysgol Henry Richard gan ddefnyddio a rhannu tystiolaeth o brosiect ymchwil 'Astudiaeth o allfudo a dyheadau pobl ifanc o'r bröydd Cymraeg' i ddatblygu ymhellach ar agweddau cadarnhaol.	Cais i'r ymchwil ail ymweld ag ardal Tregaron i asesu oes newid ers yr adroddiad diwethaf Rhannu canfyddiadau			
5.6 Llunio a dadansoddi holiadur y Gymraeg mewn addysg bob dwy flynedd er mwyn casglu gwybodaeth a thystiolaeth am anghenion ysgolion, tueddiadau ieithyddol, rhwystrau, manylion y siarter ayyb. Bydd yr holiadur yn cynnig targedau gweithredu ymarferol dros gyfnod.	Paratoi yn rhymor Haf 2023 Medi 2023 yn rhyddhau Tachwedd 2023 dadansoddi a chreu cynllun gweithredu			
5.6 a 5.3 Yr holiaduron i'w cynnal ar yr un cyfnod				
5.7 Sefydlu, o'r newydd, fforwm ar gyfer monitro gweithredu'r Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg gyda sylw penodol i'r elfen o ddefnydd anffurfiol o'r Gymraeg. Is bwyllgor o sefydliadau partneriaid plant a phobl ifanc yn cael ei sefydlu ym mis Hydref 20/10/22				

5.8 Cydweithio gyda darparwyr cyfrwng Cymraeg er mwyn ehangu darpariaeth lle gall disgyblion cael mynediad i weithgareddau allgyrsiol cyfrwng Cymraeg Cyfuno Gwaith 5.7, 5.8, 5.18	Medi 2023 Sefydlu gweithgor o amrywiol sefydliadau i gyfrannu at fapio y ddarpariaeth			
5.10 O fewn 5 mlynedd, ein dymuniad yw gweld bod mwy o ddisgyblion yn astudio Addysg Gorfforol trwy gyfrwng y Gymraeg a bod staff gwasanaethau hamdden y sir yn hyderus i ddysgu/hyfforddi yn ddwyieithog	Casglu data presennol a mesur effaith cynllun Hyder – Cwrs Preswyl Chwaraeon			50% o ddisgyblion y Sir sy'n astudio Addysg Gorfforol yn gwneud trwy gyfrwng y GYMraeg
5.11 Datblygu hyder unigolion penodol i gefnogi Hamdden yn ddwyieithog.				
Parhau gyda chyfarfodydd rhwydwaith ar gyfer arweinyddion y Siarter Iaith i rannu syniadau, rhannu rhwystredigaethau ac arfer dda, cynllunio ar y cyd ayyb				
Darparu gweithgareddau ar gyfer diwrnodau penodol i hyrwyddo'r Gymraeg megis Diwrnod Shwmae, Dydd Miwsig Cymru, Gŵyl Ddewi ayyb.	Parhaus			
Cardi-Iaith (@Cardiiaith): sefydlu tudalen Facebook i rannu gwybodaeth, cyflwyno sgiliau iaith, patrymau iaith, ymglymiad a chefnogaeth i rieni, hyrwyddo cyfleoedd Cymraeg o fewn y sir o fewn addysg a rhannu gweithgareddau sefydliadau/mudiadau Cymraeg eraill.	Adroddiad effaith yn flynyddol i'r tîm Cyfathrebu			
Prosiect Cerddoriaeth	Y prosiect ar waith. Datblygu perthynas pellach gyda'r gwasanaeth yn dilyn penodiad newydd			
Darparu hyfforddiant ar lein fydd yn hyrwyddo elfennau o'r Gymraeg yn ddigidol e.e. Podlediadau, darparu adnoddau ayyb.				
Cydweithio gyda phartneriaid y Gymraeg yn lleol ac yn genedlaethol i weld yr hyn sy'n bosibl o ran y defnydd o gemau cyfrifiadurol, dylanwadau a dylanwadwyr y cyfryngau cymdeithasol ayyb drwy gyfrwng y Gymraeg. Trefnu gyda Stwnsh/PopT tudalen youtube S4C i wneud ymgyrch hyrwyddo a marchnata				
Law yn llaw gyda phartneriaid allweddol byddwn yn parhau i ddiwygio'n map darpariaeth yn flynyddol fel cofnod o'r hyn sydd ar gael i blant oed ysgol er mwyn iddynt ddefnyddio'u medrau Cymraeg yn gymunedol a chymdeithasol. Cyfuno Gwaith 5.7, 5.8, 5.18				

Deiliant 6: Cynnydd yn y ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg i ddisgyblion ag Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY)

Blwyddyn 1 2022 - 23	Blwyddyn 2 2023 - 24	Blwyddyn 3 2024 - 25	Blwyddyn 4 2025 - 26	Blwyddyn 5 2026 -27
6.1 Parhau gyda'r sefyllfa bresennol o ran sicrhau darpariaeth Cymraeg o fewn ein hysgolion ac adnoddau priodol i gefnogi				
6.2 Parhau i ddatblygu'r sefyllfa o ran hyfforddiant gan greu cyflwyniadau digidol/rhithwir mwy arbenigol yn y ddwy iaith fel bod staff ysgolion yn gallu dewis yr iaith maent am ei defnyddio ar sail unigol				
6.7 Datblygu ein systemau er mwyn gweithredu ar ofynion a goblygiadau'r Ddeddf a'r Cod ADY o fewn ein hysgolion yn ogystal â'n darpariaeth canolog				
6.5 Sicrhau fod unrhyw staff newydd sydd yn cael eu penodi yn gallu siarad Cymraeg a darparu mewnbwn trwy'r iaith Gymraeg. Ble nad yw hyn yn bosibl oherwydd arbenigedd y sgiliau proffesiynol, bod y staff yn ymrwymo i ddysgu Cymraeg o fewn dwy flynedd o gael eu hapwyntio.				
6.8 Parhau i gydweithio a rhannu arfer dda gydag Awdurdodau Lleol eraill				
6.3 Rhoi darpariaeth trwy'r Gymraeg yn ei le ym mhob achos gan gynnwys mewnbwn gan yr athrawes ymgynghorol ar gyfer amhariad clyw trwy wneud addasiadau rhesymol e.e. sicrhau partneriaeth gyda Chymhorthydd Dysgu Cymraeg fel cyfieithydd a defnyddio therapydd iaith a lleferydd ble fo angen arwyddo				
6.6 Codi ymwybyddiaeth a disgwyliadau'r gweithlu blynyddoedd cynnar o ran datblygu sgiliau iaith Cymraeg a chyfeirio nhw at ddatblygiad proffesiynol sydd ar gael am ddim. Cynnwys y wybodaeth yma yn y gynhadledd flynyddol.				
			6.10 Cydweithio ar draws rhanbarth Hywel Dda ar effaith gadarnhaol y strategaeth blynyddoedd cynnar a'r system integreiddio ar ddatblygiad sgiliau'r Gymraeg	
				6.9 Cydweithio gyda'r Swyddog Arweinydd Clinigol Addysg Dynodedig (DECLO) ac asiantaethau eraill o ran

Cyngor Sir Ceredigion

ADRODDIAD I'R:	Cabinet
DYDDIAD:	2 Mai 2023
LLEOLIAD:	Hybrid
TEITL:	Adborth gan y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Cymunedau sy'n Dysgu ar y Cynllun Gweithredu y Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg 2022-32 (CSGA)
PWRPAS YR ADRODDIAD:	Rhoi adborth gan y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau sy'n Dysgu a gynhaliwyd ar 30 Mawrth 2023

CEFNDIR:

Ystyriodd y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau sy'n Dysgu y Cynllun Gweithredu y Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg 2022-32 (CSGA) yn eu cyfarfod ar 30 Mawrth 2023. Yn unol ag adran 84, Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, roedd disgwyl i bob Awdurdod Lleol yng Nghymru gyflwyno Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg i Lywodraeth Cymru. Mabwysiadwyd y Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg gan Gabinet Cyngor Sir Ceredigion ar 22 Chwefror 2022. Cymeradwywyd y cynllun gan Lywodraeth Cymru ar 20 Gorffennaf 2022.

Ar ôl cymeradwyo'r cynllun, o dan adran 85(7), Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, roedd yn rhaid i awdurdodau lleol gymryd pob cam rhesymol i weithredu eu CySGA a pharatoi cynllun gweithredu, a fyddai'n cael ei fonitro yn flynyddol ar ffurf adroddiad adolygu. Roedd y Cynllun Gweithredu yn nodi lle'r oedd yr Awdurdod Lleol arni yn 2022 yn y meysydd dan sylw ac roedd yn egluro beth oedd y nod ymhen 5 mlynedd a sut y byddai modd cyrraedd hynny. Yn ogystal, amlinellwyd y nodau a'r hyn a ddisgwylid ar ddiwedd oes y Cynllun ymhen degawd. Roedd y Cynllun Gweithredu a gyflwynwyd yn rhoi trosolwg o'r gweithdrefnau dros 5 mlynedd, ac roedd y cynllun gweithredol mwy manwl ar gyfer y ddwy flynedd gyntaf yn nodi cyfrifoldebau staff penodol o ran gwireddu'r camau gweithredu angenrheidiol.

Cyflwynwyd fersiwn ddrafft y cynllun gweithredu i'r Llywodraeth ar 23 Rhagfyr 2022. Cafwyd cadarnhad ar 28 Chwefror 2023 fod y camau 3 gweithredu a'r amserlen yn glir ac yn bwrpasol. Roedd y sylwadau a dderbyniwyd wedi eu cynnwys yn y cynllun gweithredu a gyflwynwyd i'r Pwyllgor.

Un o'r camau a nodwyd yn y Cynllun Gweithredu oedd dechrau'r broses ymgynghori ar gyfer newid cyfrwng iaith y Cyfnod Sylfaen mewn pum ysgol yn y sir. Er mwyn cysoni oed derbyn y pum ysgol, cytunwyd yn y CySGA y byddai tair ysgol yn newid eu hoed derbyn i 3 oed, yn lle 4 oed. Yn unol â Chod Trefniadaeth Ysgolion 2018, roedd angen caniatâd Cabinet y Cyngor ar gyfer dechrau'r broses ymgynghori, a byddai papur yn mynd gerbron y Cabinet ar 2.5.23. Derbyniodd y Pwyllgor fanylion am yr amserlen o ran y broses statudol ynghylch cynnal ymgynghoriad pe byddai'r Cabinet yn rhoi ei ganiatâd yn y cyfarfod hwnnw

Yn dilyn cwestiynau o'r llawr, CYTUNWYD i argymhell i'r Cabinet:-

- i. i fabwysiadu Cynllun Gweithredu Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg ar gyfer 2022-2032, a'i weithredu o ddechrau tymor yr haf 2023, a'i adolygu'n flynyddol;
- ii. y byddai'r Cynllun Gweithredu yn cael ei fonitro drwy gyfrwng cyfarfodydd Fforwm Iaith y CySGA a phwyllgor Dyfodol Dwyieithog;
- iii. y byddai adroddiad blynyddol am y cynnydd a wnaed o ran Cynllun Gweithredu Cynllun Strategol Addysg y Gymraeg yn cael ei gyflwyno i'r Fforwm Iaith, y Pwyllgor Dyfodol Dwyieithog, y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau sy'n Dysgu ac i'r Cabinet; ac
- iv. yn unol â'r Cod Trefniadaeth Ysgolion, y byddai'r Awdurdod Lleol yn dechrau ar y broses o newid cyfrwng iaith y Cyfnod Sylfaen yn ysgolion Comins Coch, Llwyn yr Eos, Padarn Sant, Plascrug a Chei Newydd. Yn ogystal, byddai ymgynghoriad parthed newid oed derbyn mewn tair ysgol sef Comins Coch, Padarn Sant a Chei Newydd yn cyd-fynd â hyn. Byddai'r cyfnodau ymgynghori hyn yn dechrau ar 15 Medi 2023.

Y Cyngorydd Endaf Edwards
Cadeirydd y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau sy'n Dysgu